

Milin Gabriel. (Kastell-Paol 1822 – Enez Vaz 1895). **Furnez ar geiz** : 1868.

Modernnaet eo bet an doare-skriva. Meur a wech e vez implijet an ano-gwan gand ar ger-mell just dirazañ. Ober a ra gand “oh“ e-leh “ouz“.

Renket eo bet ar “hrennlavariou“ hervez lizerenn genta ar ger kenta. Gwelloh e vefe bet renka anezo diouz o ster.

Iskiz meur a dra e-barz al leor-ze. Se ‘zo “furnez“ an Iliz katolik, a rene penn-da-benn e Breiz-Izel. Hag ouspenn ez eo “macho“ ! Sur a-walh e oa bet savet ar “hrennlavariou“-ze gand Milin e-unan, ha n’int ket bet dastumet e-touez an dud. Reou ‘zo, dreist-oll e fin al leor, a zo diêz da gompren.

Furnez ar geiz euz a Vreiz

Kasit, Breiziz, er-mêz ho ti

Giziu fall ha nevezenti.

A-raog lenn

Ne deo ket dioh e ano, dioh an traou a zo en eul leor eo gwelet pe ez eo mad, pe ne deo ket. Hemañ, al leor-mañ, a zo bihan hag an darn-vuia euz ar gwirioneziou pe aliou a zo dastumet ennañ, aliez diwar c’hoari koulz lavared, a zo bet kavet darn amañ, darn a-hont, kutuillet hini hag hini, gwech bremañ, gwech e-verr, diwar leoriou koz euz a beb bro. Kenkaillet fall pe vad int bet goude-ze, kempennet hervez giz ha feiz or bro, ha gwisket e brezoneg, gwella ma’z eo bet gallet.

Evid an tamm labour a zo bet, eur burzud e ve, ma ne ve kavet ennañ ger na tra da damall, pa’z eo bet, a-viskoaz da vremañ, mad ha kaer da Baol ar pez a zo fall ha divalo da Jakez. Bezet ar pez a garo, nemed ne vezo tamall Doue !

Furnez ar Geiz ‘zo ano al leor-mañ ; greet eo bet evid tud Vreiz hepken, evid ar re a vez klevet re aliez oh ober goap anezo, o veza ma’z int gwisket ha maget fall, m’o-deus poan ha dienez ‘hed o buhez, ma talhont mad d’o giziu koz, da feiz o zadou, o veza ivez na gomzont nemed ar brezoneg.

Daoust hag an traou-ze a virfe outo na vent koulz tud ha re ar broiou all ? Daoust ha pennabeg a ve eno da lavared n’o-deus skiant, na gouziegez, ha ne hallfent, koulz ha den, sevel o spered hag o halon diwar deñvalijenn an douar war-zu sklêrijenn ar wirionez ?

Furnez ar re baour, ar re zister, ar re-ze a vez aliez-aliez lakaet tud netra gand ar bed, a diz uhelloh eged na ra ar re ouzika ‘zo ; ha ma ve sellet piz, e hellfed lavared heb aon da fazia ez eo ar furnez-se a zo e peb bro ar wir furnez, an hini he-deus greet, a ra c’hoaz bremañ hag a raio tro an heol, endra ‘paro euz an neñvou. Ouspenn ‘zo, ha pa ne ve nemed distrei da dud Vreiz a ve greet skiant ar re baour-ze, - o skiant o-unan marteze, piou a oar, - dastumet a-hreunennou en amzer gwechall hag eun dra fall e vez, pa’z eo bet mad, gwech a zo bet, da derri nerz poan ar re goz, da lakaad dezo dudi war o foan, evel bleun war an drein ? Perag ivez ne ve ket kerkoulz ar gwirioneziou-ze deom-ni oll, tud a Vreiz, ha ma hellont beza d’an dud euz ar broiou all ?

Evid kement-se eo em-beus greet an tamm labour-mañ, em-beus pennaouet gwirionez amañ, kelenn aze, diwar eun ero hag a zo stank warnezi c’hoaz kaeroh gwirioneziou all da vedi a-strop, mar o-deus c’hoant, d’ar re a zo gouziziekoh ha kalonekoh evidon.

Labourom ha lakeom or poan,

Founnuz an traou be beb-unan.

G.M.

Miz Kezu 1868.

Furnez ar geiz euz a Vreiz

Kasit, Breiziz, er-mêz ho ti
Gizou fall ha nevezenti

A

A-greiz ma'z om eüruz eo krena ar muia,
Hag e-kreiz or poaniou kaoud ar fiziañs vrasa.

Aliez (eul lezenn eo) ema an droug, ar mad,
O sevel harp-oh-harp er bed, evel er prad.

Anaoudeg, lavarit ar mad 'zo greet deoh,
Hag ankounac'hait krenn kement tra vad a reoh.

An anaon truezuz a houlenn pedennou,
Ha yeot hepken a bleg da gleved e glemmou.

Aon a zo da vervel ; deziadet an ankou,
Gwelloh evid krena ober madoberou.

Ankounac'haad krenn a-wechou n'eo ket fall,
Hag aliez kalz gwelloh beza bouzar ha dall.

Aon 'zo rag brezeler, euz ar fur e reer stad,
Ha den ne deo karet, ma ne ra ket avad.

An amzer ya war-nij a gas gantañ pep tra,
Nemed ar mad 'zo greet ne chom heb distaga.

An amzer ya en-dro, n'ema gand den ebed ;
Eveltañ kerent 'zo ha kalz a vignoned.

An Aotrou Doue 'zo mad, ne deo ket marhadour,
Ne werz ar mad a ra d'ar pinvidig, d'ar paour.

An den a harp an den, ha Doue harp pep-unan :
Anez, ne ve er bed nemed anken ha poan.

An den a wel e skeud dre lugern an dour don ;
Kaerra melezour 'zo, eo kalon d'eur galon.

An den didroidell, leal ha fur hag a-benn
A gav an tu atao da gaoud poell d'e gudenn.

An den gand e galon a vez bloñset gwas ;

Naerig maget re vad a deu an naer vrasa.

An den 'zo e-unan n'eo ket eun hanter-den ;
Gand an disterra stok, 'ma kouezet oh torgenn.

An den droug d'ar re all, dezañ zo kizidig ;
Doue eun deiz, pa dizo, skoi war e wiridig.

An den ne gav er bed na didorr, na diskuiz,
Nemed er Baradoz, pa houlaouo an deiz.

An den 'zo droug atao ne raio ket a vad ;
Pa dregern ar gurun, an heol 'guz e lagad.

An dour a voug an tan, aluzenn, ar pehed ;
Doue da zigoll peb mad a gav an deiz 'zo red.

An droug a noaz atao : an amzer her golo,
Ha, war-benn eur mare, goude hen dizolo.

An dud a gav dezo ez int oll bremañ fur,
N'o-deus ezomm a Zoue, ema ganto e stur,
Hag e hellont ober 'vel ma tro en o fenn ;
Kement labour a reont a ya da labour gwenn.

An hini a weler o tehed rag ar varn,
A zo louz e ene, mar deo nêt e zaouarn.

An hini 'zo karet ar gwella da bried,
Mar deo fur, oberiant, eeun hag êz e spered.

An oll, bihan ha braz, a hell paka spered,
Ha dibaot eo kaoud skiant, dre boan ma n'eo prenet.

An ozah, e pep tra, a dle bemdez skwer vad,
D'e wreg, d'e vugale, penntiegez d'e diad.

Arabad eo kredi kement tra a glever ;
Dibaot ar wirionez ha stank eo ar gevier.

Arabad kaoud abeg e perziou ar re all,
En aon na ve kavet ennom gwaz da damall.

A-raog lenn en neñvou, sell e-kreiz da galon ;
Eno dall ar stered gad tarziou ar mor don.

A-raog alia, roit skwer d'ho mab ha d'ho mignon,
Ha neuze ho komzou a vroudo o halon.

A-raog staga ganti, gwelit pe labour 'zo,

Rag goude kaoud re veh, diwevad e vezo.

Ar barner ne dle barn gand eul lezenn zisleal ;
Al lezenn gwall-gazeg a dlefe kaoud eun hual.

Ar fur a vag e gorv gand bara zeh, dour red,
A holo e furnez gand mantell ar yhed.

Ar galon en em dreh a ra ar pezh a gar,
Ar pezh a ra 'zo mad, mad ar pezh a lavar.

Ar galon 'zo eur mor heb lehed na goueled,
Gand Doue 'ma dindan loh ; lestr distur 'zo kollet.

Ar furnez hag ar skiant a verh a zo pried,
Aour hag arhant eur mestr hep kalon, na spered.

Ar gwenan 'zastum mel, ar paour aluzennou ;
Roit aluzenn d'ar paour, da gaoud mel en neñvou.

Arhant a dalv arhant, ne dalv ket kalz a dra ;
Ar re vad, pa vent paour, ar re binvidika.

Ar garantez, 'vel Doue, a zo hir ha paduz ;
D'ar galon n'eus tra koulz, n'eus netra ker yahuz.

Ar paour, ar pinvidig 'zo ganet da vervel ;
A-zirag an ankou, den ne deo disheñvel.

Ar paour a zo noaz-beo ha gand naon du a hlaour :
Pinvidig, m'ho-peus feiz, gwiskit, magit ar paour.

Ar pezh 'zo gwir ha leal a zo mad da houlen,
Goulen eun dra zisleal 'ziskouez eo fall an den.

Ar pezh en-deus ezomm bemdez 'zo roet d'an den,
Perag eo diêz dezañ chom war an arroudenn ?

Ar pezh 'zo re 'zo fall : al lestr 'zo re garget,
Pa na ve hir an treiz, a ya buan d'ar goueled.

Ar pinvidig, ar paour, an den dister ha braz
A rank mond d'ar maro, dre boaniou 'zo divlaz.

Ar re fall 'zo eüruz a laka ar re vad
Da hortoz deiz ar varn, o tenna huanad.

Ar re a laka an den ganet a-ouenn chatal
Ne lavaront kalz gaou ; tostig int kevatal.

Ar re vad 'vev laouen an eil gand egile,
Ar peoh etre tud fall padoud pell ne hellfe.

Avel pep tra er bed : an den fur a gavo,
Evid beza eüruz, eo karet gwella 'zo.

Ar vugale a dle kared o mamm, o zad ;
Diskouez da Zoue, d'ar bed o-deus eur galon vad.

Ar vuhez a zo berr, breskoh n'ez eus netra :
O hortoz tra eun all e varver da genta.

*

Abaoe deh ar vad 'zo greet
Hag hirio eo ankounac'haraet.

Abred eo great¹,
Mar deo greet mad.

A-greiz kalon eo dit poania
Hag an neñv a deuy d'az skoazia.

Aliez eo mad beza trehet,
Diwar drehi pa deu pehed.

Al leoriou braz 'zo martezeou,
Al leoriou bihan, gwirioneziou.

Aluzenn hreet d'eur galon baour
A ro karantez e-leh aour.

An aour melen a vez rannet,
Hag ar garantez ne vez ket.

Aonig an den n'eo ket dibeh,
War-benn mervel skañvait ho peh.

Anez ar gwin hag ar merhed
Ne ve ket kalz a drouz er bed.

Anez kaoud feiz ne hellfe den
Harpa oh poan nag oh anken.

Anez kaoud skiant Doue da genta,
Gouiziegez all ne deo netra.

Anez eur vamm, ne hell bugel

¹ great : stumm Leon evid ar rim (= greet).

Dond war ar bed, oh poan herzel.

Anez labourad, breh didorr ;
Kristen didalvez, feiz tohor.

Anez labour prezeg aner,
Kenta prezeg a zo ober.

An deiz hirio a dalv bepred
Mui eged an deiz tremenet.

An deiz hirio a dle keleenn,
D'an deiz warhoaz rei gourhemenn.

An dantelez hag ar merhed
Oh skeud al loar 'zo kaer-meurbed.

An deiz hirio gwech a zegas
Eun dra hag a ya gand warhoaz.

An den a dosta ouz e vez,
Dre ma kouez ennañ e dud-nez.

An den a gomz, al loen 'zo mud ;
Dioh m'o-deus skiant anaoud an dud.

An den a leñv, 'r bugel a hoarz,
Dezo o-daou e kan ar barz.

An den a ra vad en-dra 'hell
Ne vo ket droug dezañ mervel.

An den a red war-lerh brud vad,
Hag oh torgenn 'gouez pep kammad.

An den eüruz ne glev bepred
Klemmou ar re a zo doaniet.

An den yaouank, dre labourad,
N'en-devez naon, deut war an oad.

An den yaouank en diegi
A zastum poan, war-benn kozni.

An den dioh e hoant a houlen, n,
Ha Doue a ro ar mad hepken.

An den mad n'eo anavezet,
Ar vad a ra a zo kuzet.

An den n'en-deus tra da ober,
Ne oar petra 'dalv an amzer.

An den n'en-deus ket kredenn, na feiz,
Ne zalh da lezenn, na da reiz.

An den netra 'zo dreist netra,
Ken uhel ha Doue dreist ar bed-ma'.

An den d'an den a ra brezel,
Unan sidan, an eil sparfell.

An den 'zo fall a daol bepred
War gein e nesa e behed.

An den 'zo droug a goll e benn,
Eul loen diskiant n'eo ket eun den.

An didalvez ne ve enouet,
Ma labourfe evel m'eo red.

An didalvez n'en-deus amzer,
Gand ar c'hoant en-deus da ober.

An dillad kaer, an dantelez,
Ne guzont dibaot santelez.

An disponsa rag ar maro
'Zo ar gwella kristen a zo.

An droug a reom d'ar re vihan
A gouez war or penn on-unan.

An dud a zo a galon vad
A zo laouen, eüruz o stad.

An dud o-deus furnez ha skiant
D'ober peb mad a gav atant.

An dud wella 'vez dispennet,
Hag ar frouez mad preñvedet.

An neñv a hleb pep bro er goañv,
E leh ma kar e hleb an hañv.

An hini n'eo anavezet
'Zo eürusoh 'vid den brudet.

An hini 'ra hervez a dle
A gousk dispont en e wele.

An naon du a zo dishegar,
Ar hov ilboued a zo bouzar.

An neb a bren ar pezh na hell,
A werz goude ar pezh na fell.

An neb a red war-lerh diou had,
A lost hini ne bak pouchad.

An neb na ra eun dra, pa hell,
A ra ken nebeud all, pa fell.

An oad a guz gwall-dechou 'zo,
Gwall-dechou all a zizolo.

Arabad rei skouarn da zelaou
Kement a damall an teodou.

A-raog an droug eo bet ar mad,
Doue ganto a gompez e hrad.

A-raog meuli, tamall,
Gwelit hag ez eo leal.

A-raog samma, pouezit ar beh ;
Pe sammet, dougit eñ dineh.

Ar boan genta, ar boan vrasa,
A-berz mignon an doaniusa.

Ar bed a dro, an den ive',
An eil a ya d'heul egile.

Ar boan vrasa eo poan houzoug
Da neb a zo bet oh ar groug.

Ar bugel 'zrevez ar re goz
Ne daio ket d'ar Baradoz.

Ar fur a glask, ar bobl a varn,
O-daou int laoniet en o starn².

Ar falla lakez 'zo er vro
'Zo eur pabor, war e veno.

Ar galon he-deus he lavar,
Hag ar genou he dislavar.

² starn : stern.

Ar galon vad 'zo pinvidig,
Nerz a zegas d'ar reuzeudig.

Ar garantez, ar gourhemenn
A zo enno an oll lezenn.

Ar garantez, d'en em vaga,
'Rank kaoud ouspenn dour ha bara.

Ar garantez, dre ma koza,
'Vel gwinn mad, 'ya gwelloh-gwella.

Ar garantez 'laka heñvel
Roue ha tieg, mestr ha mevel.

Ar garantez 'zo d'ar gened,
Evel gliz an hañv d'ar boked.

Ar gened 'zo war-lerh ar mad,
Keit ha ki kamm war-lerh eur had.

Ar gwella bara da zebri,
A vez gounezet o c'hwezi.

Ar gwella tra en tiegez,
A zo eur wreg leun a furnez.

Ar wreg a gar pe a gasa,
Ha da gared 'zo ar wella.

Ar wreg e poan 'zo o henel,
Dioh kalon Doue greet mamm bugel,
A beuhra kaer labour an Ee³ :
En eur horv 'tegas eun ene.

Arhant 'zo gand paour gounezet
Ne dle beza gwall-zispignet.

Ar horv heb boued, ar rod heb ahel,
Ene heb mad, ne deont ket a-bell.

Ar hosa den a zo bet biskoaz,
Ober e dalarou 'rankas.

Ar hristen ne dle kasaad,
Pa'z eo en em garet ker mad.

³ Ee : Neñv (?)

Ar mad kuzet 'zo ar gwella,
Eul lagad 'zo a wel pep tra.

Ar mab a gar e vamm, e dad,
A vezo benniget e diad.

Ar pezh a roer ne deo netra,
An doare da rei ar gwella.

Ar pezh 'zo bet digand eun all,
Ne vez prizet hervez a dal⁴.

Ar re a gar maged ar bed
N'int ket ar wella mignoned.

Ar re 'zo braz a gar maged,
Nemed maged o eürusted.

Ar re vihan, koz ribitaill,
Douzer a-dal al lost d'ar baill⁵.

Ar wir garantez 'zo eun tan
Ha ne hell beva heh-unan.

Ar wirionez 'zo eur hrizienn
Warni e Breiz pep kanaouenn.

Ar wirionez anavezet
A laka ar gaou da dehed.

Ar vignoned ne roont ket,
Etrezo pep tra 'zo rannet.

A-vihanig ober ar mad
A zegas nerz da gosaad.

Ar vuhez vad a bad atao,
Ar vuhez fall a baouezo.

B

Beza eüruz bepred o vond war ar bed-ma',
'Zo da vond d'ar bed all eun hent ar re falla.

Beza foran pe biz war madou ar bed-mañ
'Zo daou dra fall d'an den ; mond dre greiz eo dezañ.

Beza mad dirag Doue 'zo kaoud eur gurunenn

⁴ a dal' : a dalv.

⁵ Douzer a-dal al lost d'ar baill : ?

A strink, evel an heol, diouti sklêrijenn.

Beza fall ha komz mad 'zo beza bleiz hag oan,
Daou loen a ve euzuz, ma vent greet unan.

Beva hep kalz madou d'an den fur a zo êz ;
Gand ar bed en e yalh, an den piz 'zo paour-kêz.

Bezit gwirion atao, bezit ar pezh ma'z oh,
Ne vo tro ken aliez da damall ahanoh.

Bezit mad oh an oll : ne deus⁶ den heb e bleg ;
Lestr ar fur 'ya d'ar porz 'eneb mor ha kerreg.

Bezit sioul, hegarad, karit mad ho mignon,
Madelez gwella 'zo da staga diou galon.

Bezit truez oh ar paour, selaouit-eñ pa glemm,
Etrezañ, etrezoh, perag kement a gemm ?

Braz eo koll an ano, brasoh koll an ene ;
Brud ar bed 'zo avel a bella diouz an Neñv.

Brud vad e-touez an dud a dalv ouspenn madou,
Brud vad n'eo madelez a gerz toull he botou.

*

Barner a zidamall
'Zo e-unan en em varnet.

Bennoz an tad 'zo diazez
Ti bugale ar garantez.

Bet eo ar varn, deut eo d'ar gêr
Yann diroched ha Per diloar⁷.

Beza, beva e Doue hepken
A zi heñvel da eur hristen.

Beva eüruz 'zo beza mad,
Kaoud madelez a zo ebat.

Beza paour ne deo ket pehed,
Evelato gwelloh tehed.

Beza pinvidig n'eo netra,
Beza eüruz 'zo ar gwella.

⁶ ne deus : n'ez eus

⁷ diloar : ?

Bezit atao mignon ho kwreg,
Ha gwistignit⁸ mad ho kazeg.

Beva ervad a zo kalz gwell,
Evid na deo klask beva pell.

Beva 'zo mad, beva 'zo red,
Larda diegi 'zo pehed.

Biskoaz louarn ne deo bet paket
He lost diou wech en eur griped.

Brud ar bed ne ve rouanez,
Mar gellfe komz ar wirionez.

Bugale Doue a dle bepred,
Evel breudeur, en em gared.

Bugel eüruz 'gar mamm ha tad,
Eüruz e vo, mar bez den mad.

Bugel moumoun, bugel kollet,
Magadenn, da veza krouget.

Bugel 'zo glan e yaouankiz
A vezo mad ha den eun deiz.

K

Kaerroh eo al labour eged na deo komzou ;
Heb al labour, ar boued 'zo divlaz d'ar genou.

Kañv a zo da wechall, bremañ e hor an enkreuz,
Doue a ra mad peb deiz ; Doue 'zo heñvel bemdez.

Kaoud aket a bep tra ha labourad bemdez,
A dorr nerz poan an den hag a gresk e furnez.

Kaoud damant da dud fall ne dle lezenn ebed,
Anez, ar re 'zo mad n'hellfent beva er bed.

Kaoud diskred war an oll a laka reuzeudig,
Eun den 'zo mad ha leal ne deo ket diskredig.

Kaoud dismegañs aliez a laka damanti,
Mar sko yud eur vaz dall, ar hi a lamm ganti.

⁸ gwistignit : ? (Marteze : gwiskit).

Kaoud fiziañs en amzer 'zo red eun nez-damant⁹ ;
C'hoarzin 'ra an den koz ; gouela, an den yaouank.

Kared, ahel braz ar bed harp e Doue e pep penn ;
Kared 'laka unan : Doue tri, daou bried den.¹⁰

Kared, kared 'zo mad, chom hep kared c'hwero ;
Ar galon ne gar ket 'zo eur galon varo.

Karet mad eo gand Doue, gand ar vamm he ganas,
Ar verh, koulm venniget, da gaoud ar barz a zeuas.

Karit, karit an oll ; en em garit goude,
Ha mar doh mad, ho poan a vezo skañv neuze.

Kaset gand e galon ha deut dall e spered,
Skiant eun den 'zo ken teo m'en-deus beh o weled
Evid piou ez eo greet, hag e tle e ene
Mond, dre istrenn e gorv, da vên perlez en Neñv.

Kemerit da bried an dosta d'ho kalon,
Sellit oh ar furnez, list ar madou difonn.

Kenta ha diweza ; Doue 'zo o ren ar bed ;
Kement zo hel lavar, 'med an den hep spered.

Kenta zo eo tevel, ha tevel c'hoaz goude ;
Ar prezeg mad hepken a zo karet gand Doue.

Kerkoulz koz ha yaouank, an oll 'varv gand anken ;
Ne varv ket re abred neb a varv gwir gristen.

Koant ha fur, ar verh paour 'zo chomet dizemez ;
Botez frikell¹¹ arhant he-desu kavet parez.

Kollet e feiz gantañ petra 'chom gand an den ?
Eur galon en e greiz da zistrei da gristen.

Komzou mad daou bried o lak eüruz bemdez,
Rendael evid netra a voug pep karantez.

Korv an den 'zo loen fall, e ene 'zo eun eal¹² ;
Pa vale al labous, an den dlefe nijal.

Koulz paour ha pinvidig, klaskit eur gwir vignon,

⁹ nez-damant : ?

¹⁰ Kared, ahel braz ar bed harp e Doue e pep penn ;
Kared 'laka unan : Doue tri, daou bried den. : ?

¹¹ frikell : ?

¹² eun eal : eun êl (stumm Leon).

Ha pa vezo kavet, dalhit mad d'e galon.

Krenit rag ar pehed hep kaoud aon da vervel,
Mervel a laz ar boan, pehi n'eo ket heñvel.

Kristen ne dle tenna lagad evid lagad ;
Gwella zo da ober eo kas an droug da vad.

Kuzet eo er girin koz-traou 'zo bet gwechall ;
O furguta enni e vez klevet c'hwez fall.

Kuzit oh ho mignon ar vez 'zo dirag Doue,
Anez ho tamallfe gand rebech hoh ene.

*

Kaerra a zo eo al lagad
Pa vez digor war galon vad.

Kaerra kanouenn 'zo er bed
A zo mouez ar muia-karet.

Kaerra gounid d'an den er bed
'Zo kared Doue, beza karet.

Kaer ho-pezo, einigou keiz,
Kaoud abeg mad, ar bleiz 'zo bleiz.

Kaer zo deski ha klask kelenn,
Ne weler ket furroh an den.

Kaer zo tehed a-raog ar boan,
Ar bleiz en em gav gand an oan.

Kalon ar wreg 'zo eun delenn
Hag a zon kaer, pa gar eun den.

Kalon a-walh en-deus er bed,
An neb a ra ar mad bepred.

Kalon ne hell chom hep kared,
Aliez er bed 'zo glaharet.

Kalon oh kalon 'zo dineh,
Neb 'zo karet ne ankouneh¹³.

Kalon vad a zo gwallgaset
Dreist pep kalon 'zo glaharet.

¹³ ankouneh : ankounah.

Kalz a dud 'zo ne vent difeiz,
Ma ve kalonou en o hreiz.

Kant mignon ne dalvont unan,
Eme an durzunell vihan.

Kaoud ar peoh a zo eur goudor,
Gouzañv ar boan 'zo eun didorr.

Kaoud eun dro vad d'ober eun dra
Ne houlenn chom da varhata.

Kaoud poan a-wechou a zo mad
Da zigeri an daoulagad.

Kaoud lez-vamm vad ne ve ket diêz,
Ma ve kristen an oll gwragez.

Karantez a walh ar pehed,
A galon Doue eo diredet.

Karantez Doue e-kreiz eun den
A houlaou ennañ sklêrijenn.

Karantez n'eo stag oh furnez,
Ne bado ouspenn eun devez.

Kared an oll a dle peb den,
A-walh eur mignon mad hepken.

Kared an oll ha labourtad
A laka eüruz e pep stad.

Kared arhant 'voug peurliesä
Pep karantez oh an nesa.

Kared yaouank 'zo levenez ;
Deut koz, ar wella karantez.

Karga ar bed euz a voged,
Ne gresk da zen e eürusted.

Karom an oll hervez Doue,
Or mignoned leiz on ene.

Kas da goll enor an nesa
A zo gwasoh 'vid e laza.

Kas da zoktor¹⁴ reer eun azen,
Ha degas skiant ne reer d'an den.

Katell gegel¹⁵, hinkin Anna
A dro o zeod da zibuna.

Kastiz a zo heb karantez
A laka droug 'leh madelez.

Kastiz, boued ha deskadurez,
Tri dra red da vugel bemdez.

Kelenn hadet war bep skwer vad
A zegas fonnuz an drevad.

Kement a reer a vez gwelet,
Lemm al lagad 'zo o selled.

Kement a reer hervez peb mad,
Gand heol an neñv a vez sklêraet¹⁶.

Kement tra 'zo ouspenn 'zo red,
Ne dlefe kaoud perhen ebed.

Kenta a zo, a-raog prezeg,
Rei skwer vad ha komz brezoneg.

Kenteliet mad en e gavell,
An den 'zistroy fur da vervel.

Ker ar bara,
Pa na vez tra.

Kerez war ar mêz¹⁷,
Hag e kêr piz glaz.

Kig hag eskern, fank ha bouillenn,
Penn, kil-ha-troad, setu an den !

Klask tizoud uhel a ra 'r galon,
Hag an divreh ne chomont sonn.

Kleze ar wreg a zo he zeod,
Warnañ n'eo stank, na rouez ar yeot.

Kolo ar paour 'zo gwele mad,

¹⁴ Kas da zoktor : doktor : den gouizieg.

¹⁵ gegel : "geiel" er skrid orin.

¹⁶ sklêraet : "sklereat", er skrid orin.

¹⁷ ar mêz : ar méaz, e Leon.

Pa ne vir outañ da rohad¹⁸.

Koll brud vad o hounid eun dra
A zo eur holl ar re vrasa.

Koll eur mignon ar holl brasa,
Ar bed a ya falloh-falla.

Koll levez a zo eur vad,
Pa'z a gand koll poan a-zruillad.

Komzou an den koz a gelenn,
D'ar re yaouank 'zo gourhemenn.

Kouezet eo bet war greiz e gein
Ha torret e fri oh ar vein.

Koulz ar vevenn hag ar mezer
Eun den 'zo fur e peb amzer.

Koulz eo eul laer hag eur gaouiad,
Breudeur int a-berz mamm ha tad.

Koulz gwir ha gaou, ne garer ket
Dirag perhen o lavared.

Kreñv e vellou, êz eo d'an den
Terri ode war beb lezenn.

Kristen a varv a galon vad,
A-zirag Doue 'zo dreist Sokrat.

D

Da beb den e labour, da beb deiz e drevell,
Evid mad ar bed oll n'eus daou a ve heñvel.

Da bep kleñved e boan, da bep poan he louzou ;
Darn louzeier a zo gwaz evid kleñvejou.

Dalh da galon izel ha kar ar wirionez,
Labour en-dra helli hag az-po levez.

Dalhit ho kwenneien, dispignit pa vez red,
An arhant hag ar skiant gand poan 'vez dastumet.

Dalhit sioul ho spered war gement a glevoh ;

¹⁸ rohad : rohal.

E gomzou ‘holo ‘n den, hen dizolo gwelloh.

Da ziwall ano kaer ha brud ne deo laered¹⁹,
Labourad heb distag, ober mad a zo red.

Deskit a-vihanig labourad dioh ho stad ;
Gwelloh evid madou, labour atao a bad.

Deskit gand ar re vad rei kelenn d’ar re fall,
Ha diwar eun hadenn c’hwi ho-pezo kant all.

Deskom dioh ar re all beva e peb amzer :
An droug ‘zo da drehed, ar mad ‘zo da ober.

Dibaot eo an eured na bennask er speurenn.
Ar sidan oh sparfall, eun dudi oh anken.

Dindan dorn an Aotrou eo red d’an den plega,
Êsoh a ze, ma kar, e vo dezañ beva.

Dioh ar mestr ar mevel, dioh ar vestrez ar plah ;
Lost ar hi o fistoull, paour-kêz, digor da zah !

Dister dra eun den rok ha pa ve Impalaer,
Gwelloh kalon izel eur paour-kêz ‘zo glaouer.

Diwallit oh an droug-se ganeoh tamallet,
Eun aon rag dismegañs, ennoh ma ve kavet.

Diwallit oh meuler : gand ar han ar haerra
Eo e vez al labous kaouellet ar gwella.

Diwar-benn trouz dister ‘vez traou er bed aliez
D’eur spered droug, eo diêz gweled ar wirionez.

D’ober eun dro war ar bed eo degaset an den,
Gand peadra a-walh da baea e skodenn.

Doue a ro war ar bed galloud da dud a zo,
Evid ma tamantint, pa vezo greet o zro.

Dre ma teu lard ar horv, teu pounner ar spered ;
An dud ne dlefent ket beva evel loened.

Dre studia, oh gouizieg, bezit mad ouspenn ;
Gouiziegez ‘dle kreski madelez e peb den.

D’an den dislontreg²⁰, klañv, n’eus louzou mad ebed ;

¹⁹ laered : laerez.

²⁰ dislontreg : ? .“diskonteg“ ?

Pa varvo, e vezo pare dioh e gleñved.

D'an den droug e vloh treh, mar doh sioul, hegarad ;
Dreist ar raoskl o plega, gwez braz 'dorr gand barrad.

Daou bried 'vo eüruz, mar dint daou spered êz ;
En em gared a raint noz-deiz, en ti, er -mêz.

Darn gwirioneziou 'zo heñvel oh madigou ;
Kerkoulz int d'ar re goaz ha d'ar vugaligou.

Del, unan 'zo gwelloc'h evid daou az-pezo ;
Ar henta a zo dit ; an eil, peur e vezo ?

Digarez dastum teil : lorch, brud vad, pe leve,
An dud, kalz anezo, 'gas da goll o ene.

Dioh klemmou ne zistag nemed neh, poant spered ;
Gwelloc'h eo labourad evid gounid ar boued.

Diou skeul a gas d'an neñv euz ar bet kristenien ;
Unan, an aluzenn, hag an eil ar bedenn.

Dre gastiza, den leal a zegaso ar peoh ;
Goude tan ha kurun, heol Doue a bar slêrroh.

*

Da bep pehed red trugarez
Evel e boan da beb devez.

Da bep sant e houlou
Pa bare kleñvejou.

Da dad re biz, mab re foran,
Paourra 'vezo e vab bihan.

Da eun den fall rei meuleudi,
Oh ar re vad 'zo strinka pri.

Da eun den 'zo lemm e spered
Eur wreg a skiant gwella 'zo red.

Da lagad Doue a wel pep tra
Bet, a vezo a zo brema'.

Da lestr 'zo digoret
N'eus avel vad ebed.

Dalh da zaouarn, da zaoulagad,

Dalh da galon war an hent mad.

Dalhit marh lard en e speurenn,
Pe m'her laoskit, hualit eñ krenn.

Da wreg da vignon, va den mad,
Na lavar ger, ma n'eo deread.

Da wreg yaouank bara boug-poaz,
Ha kreun-mên da zent koz he gwaz.

Da wreg vad gwella gouizizegez
'Zo gouzoud ren he ziegez.

Daou lestr dindan loh eur mor don,
Spered an den hag e galon.

Darbar an den, e peb amzer,
'Zo kaoud ar mad hag hen ober.

Darn a ouel ha darn all a gan :
Ar bed a zo dudi ha poan.

Darn 'zo tud fur dioh o gweled,
Ha tud diskiant anavezet.

D'ar vugale gwella madou
'Zo oberou mad o zadou.

Dastum nerz a ran an ene,
'Vid mond diwar ar bed d'an Neñv.

Da zond da gaoud e vugale,
Pa vez pedet, Doue ne zale.

Da wiadenn
Doue 'ro neudenn.

Debr bara en-dra 'bad
Ha na ev gwin a-vozad.

Den a-haoliad war rogentez,
Kornandonig war eur menez.

Den digalon ha pinvidig
Ne dalv eun den mad, reuzeudig.

Den diskaret ne dle mervel,
Don Doue a astenn d'e zevel.

Den ne gredo komzou genou
Ne deu anezañ nemed gaou.

Den touellet gand ar merhed
Ne gavo peoh nag ehan er bed.

D'he fleg e teu ar wezenn gamm ;
Hag an den fall ivez de lamm.

Deskadurez ar vugale
A zo gwelloc'h evid leve.

Deski ar mad 'zo da genta ;
Ober, an eil, an diweza.

Dibaot ar zah na rank frega,
Pa vez bet Paol oh e garga.

Dibaot kalon a glev laouen
He gwirionez e daou her krenn.

Dibaot eo an dra na fazi ;
An diskiant ne heuill neb ali.

Dibaot lezenn na ve warni
Korvigell gamm an den o trei.

Dibaot ozah fur ha gwreg vad
Na zao huanad en o frad.

Didamall e kavom
Faziou neb a garom.

Diêsa tra 'zo d'ar spered
Kaoud gwirionez ha lealded.

Digalon eo neb en em laz ;
Dre labourad, poan n'eo divlaz.

Digand selaou, kent lavared,
Eo deski tevel, pa vez red.

Digernez eo ouz e grohenn,
Mad oh an oll eur gwir gristen.

Diod a zizah ar pezh a oar,
Ar fur a hed, ger ne lavar.

Dioh ar bedenn, an aluzenn,
Eh anavezet eur hristen.

Dioh a reoh d'ar re all,
A hellit da hedal.

Dioh ar galon komz ar genou,
'Med mad e kavfe lared gaou.

Dioh al labour a reont beb deiz,
'Teu neh pe zudi d'an dud keiz.

Dioh al labouriou diweza,
E vez barnet ar re genta.

Dioh ar mare, ez eo deread
Gouzoud tevel pe brezeg mad.

Dioh ar vamm kemerit ar verh,
Evid n'ho-pezo keuz war-lerh.

Dioh e labour,
Ar micherour.

Dioh pep troad n'eo mad pep botez,
Na da beb gwaz mad peb maouez.

Diou galon 'hell lared a-bell ;
Pa vezont tost, e karont gwell.

Diou galon unan a dalv deg,
Ar bed a lohfent kaloneg.

Diou hoar : levenez, eürusted
Ne chomont pell gand den er bed.

Diou galon vad hag en em gar,
Hep kared Doue n'emaint war zouar.

Diou wirionez en eur gichenn,
Hag i 've gaou an eil deben ?

Disk ha poueziou, ma n'int ket leal,
'Zaono marhadour er bed all.

Diskouarn ar bobl ne glevont mad,
Ne wel berad he daoulagad.

Dirag Doue, ar bihanna tra,
A zo kement hag ar brasa.

Distro da vignon dioh peb droug,

Evel da houzoug dioh ar groug.

Divergli 'ra an houarn en tan ;
An den n'eo den, anez kaoud poan.

Diwar eun trouz an disterra,
E teu aliez an droug gwasa.

Diwar c'hoari eo arabad
Ober goap euz eur mignon mad.

Dizanaoudeg 'zo digalon ;
Ne deus ket²¹ daou falloh mignon.

Doue a lavar d'e vugale :
Dougen beh an eil d'egile.

Doue a loh êz kalon an den,
Evel al lano er gourlenn.

Doue a reas labour beb devez,
Etre 'r beure hag ar pardaez.

Doue bepred ra ho tiwallo
Dioh kig ejen sall hep sezo,
Dioh eur mevel hag ho laero,
Ha dioh ar wreg en em ginklo !

Doue a zistro outañ an den,
O skei en e galon anken.

Doujañs Doue ar gwella 'zo
Da drehi 'r boan, bete 'r maro.

Doujañs Doue a zigor furnez,
Hag eienenn dour ar vuhez.

Dre glask pignad re uhel,
E kouezer re izel.

Dre gleved prezeg, e tesker ;
Ha dre zenti, e kelenner.

Dre hada 'r mad e park ar bed,
Da vare 'n eost 'vez puill an ed.

Dre e gorn 'stager an ejen,
Ha diwar-bouez e deod d'an den.

²¹ Ne deus ket : n'ez eus ket.

Dre houzoud
E teu kaoud.

Dreist ar gwir neb a gar lammed,
Gand lezennou ne vez dalhet.

Dreist ar prezeg, petra 've gwell ?
Goude tevel, tevel, tevel.

Dre weled pegen kaer ar bed,
Piou ar spered²² e Doue na gred ?

Droug 'zo ennoh, den kounnaret :
Bag gand kaouad 'vez diwernet.

E

E-leh kared e vro, neb a deu d'he zamall,
Biskoaz ne zenas mamm ; ar vro 'zo eur vamm all.

Eeun pe gamm, hag hi moan, skeud he-deus eur vlevenn ;
Lagad Doue 'zo digor e-kreiz kalon an den.

En noaz om deut er bed, en noaz ez aim er bez ;
Hag a boan d'eur galon a zo stag oh danvez !

E-pad an noz teñval, e-kreiz an amhoulou,
Eo e lugern kaerra eun darn gwirioneziou.

Er bed ne glever nemed ar re 'zo fall
O kaoud abeg bemdez, o tamall ar re all.

Er bed n'eus kalz a dra 'yafe gwelloh-gwella ;
Ar paour deut pinvidig, pinvidig a falla.

Etre daou benn ar bed ema 'r maro, tud keiz ;
Da dehed dioutañ, Doue a zo an hent kreiz.

Eur wregig koant ha rederez
A gas da fall he ziegez.

Eur wreg vas 'zo didroidell,
Hag he oaled divogedell.

Eur mennoz mad ne chom kuzet,
Eun deiz 'vez anavezet.

²² Piou ar spered : brezoneg iskiz.

Eur mignon koz ne gosa tamm,
D'an neb e gar eo yaouank-flamm.

Eur pennher hag eur bennherez
A ra aliez gwall-diegez.

Eur spered leal, en eur grena,
A galsk atao an hent gwella.

Eüruz eo ar briedelez
'Satg karantez oh madelez.

Eur vamm dener, diwar he ziad,
Ne zistro kalon na lagad.

Eur velhouedenn a rikl, a ruz,
Hag a bign uhel a iz da uz.

Eur verh barveg, rok ha figuz,
Mar timez, ne vo gwreg eüruz.

Eur verh fur hag êz he spered,
Dreist ar gaerra a vez karet.

Eur verh habask 'zegas da vad
Kelenn he mamm, skwer vad he zad.

Eur wirionez, eur sklêrijenn,
Eun Doue hepken mad eur hristen.

Euz ar zah ar pez a zo,
Bleud pe vrenn az-pezo.

Euz gwir deskadurez
'Teu eürusted, furnez ;
Ha, diwar ar madou,
Anez skiant, kalz poaniou.

Evel eur boked livet koant,
Diginkl eo kaer eur verh yaouank.

Evel heol Doue dreist ar menez,
E tle para ar wirionez.

Evel Jezuz, pep pastor mad
War e skoaz a zoug e zañvad.

Evid beva e peoh bepred
Selled, selaou, tevel, 'zo red.

Evid kaoud ar zilvidigez,
Netra ne dlefe beza diêz.

Evid kaoud eun den a zo mad,
E-touez kalz drein eo red dibab.

Evid kaoud lorch, mond d'al leziou ;
Evid arhant, d'ar marhajoù ;
Evid madelez, d'ar frostou²³.

Evid kaoud vi
Yar 'rank dozvi.

Evid heulia ar gourhemenn,
Rei e dra 'zo red d'ar perhenn.

Evid c'hoaz ne deo ket ganet
Neb a zo gand an oll karet.

F

Fazi ar wreg a vez kavet,
Ar vad a ra a vez nahet.

Feiz a zibrad ar menezioù,
Ha karanetz 'gas d'an neñvou.

Fizioud a ra an enebour
Neb a zo baill beteg an dour.

Founnuz an eost da gaoud bara,
Peadra a zo da veva.

Furnez a zo gweñvet
Gand den n'eo gouzañvet.

Furnez a deu dre daol evez,
Ne zesker skiant en eun devez.

Fur ne lavar kement a gred,
E deod n'eo gaouiad d'e spered.

Fur out, mab, kaer eo da eured,
Merh eur vamm gristen da bried.

Fur, pa vez diwezad,
'Zigor e zaoulagad.

²³ d'ar frostou : ?

G

Glaouaer hag Impalaer 'rank dougen o hordenn ;
Jezuz, o vond war-raog, gina ne dlefe den.

Gortozom an amzer, ne bado ket an noz ;
Goude poan ar bed-mañ, dudi ar Baradoz.

Goude beza greet fall, plegit dindan ho poan ;
An den a beh a dle en em varn e-unan.

Goude meuli eun den, arabad e damall,
Rag anez hoh-unan, e veh kavet den fall.

Gwrazez, evid galloud ren mad ho tiegez,
Bezit fur, sioul hag habask bemdez.

Grit ar pezh a helloh ha na gouskit ket re ;
Ar boued mad hag ar gwin a laz karv hag ene.

Grit vad d'an oll bepred ha d'an divroad zoken,
Bugale eun Tad om na laka gwenn dreist gwenn.

Grit vad d'ar reuzeudig ; warnañ 'eus liou eun den ;
Jezuz n'eo ket maro evidoh-hu hepken.

*

Genou a veul eneb kalon
A werzfe Doue, mamm, tad, mignon.

Galloud heb mired,
Dioh zo greet, zo ar pehed.

Kammed ha kammed
E reer tro ar bed.

Gand al lezenn, al laer brasa
A grog aliez er bihanna.

Gand an amzer ez a 'r gened,
Ar vadelez a bad bepred.

Gand an amzer hag an avel,
Anken ha poan a nij a-bell

Gand an naon du pa varvfen,
Bara eul laer me ne zebrfen.

Gand ar spered n'ema ar skiant,

Nag ar furnez gand an arhant.

Gand brezoneg eo deut ar feiz,
Gand ar galleg ez ay a Vreiz ;
Gand galleg ha gand gwin-ardant,
Gand diegi tud zo diskiant.

Gand kalz a dud neb zo karet,
A zo mad-dreist, pe heb spered.

Gand kenderhel,
'Teu gopr a-well.

Gand kolo hag amzer
E teu boug ar mesper.

Gand den ebed ne vez karet
Bugale fall an droug-spered.

Gand diskiant e vez kinkaillet,
Dioh dremm e deod, pep tra er bed.

Gand Doue eo bet glebiet,
Gand Doue e vo sehet.

Gand Doue eo greet mad al lezenn,
Debri bara dioh ar c'hwezenn.

Gand doujañs Doue ha nerz e vreh,
Ar paour laouen 'zebr bara seh.

Gand doujañs Doue da oll vadou,
Eur verh 'zo kaer heh argourou²⁴.

Gand doujañs Doue da ouiziegez,
Eo pinvidig pep tiegez.

Gand plouz, ha pri, ha reunennou,
Al laboused a ra o neziou.

Gand eun all ar pezh a hoarvez,
'Hell c'hoarvezoud ivez ganez.

Goude korvad, kousked kaled,
Ha mervel e-kreiz ar pehed.

Goude deiz kaer, 'vez kaer an noz,
D'ar vuhez vad ar Baradoz.

²⁴ Gand doujañs Doue da oll vadou,
Eur verh 'zo kaer heh argourou.: ?

Gouzañv heb klemm 'r pezh a hoarvez,
'Zo louzou mad oh peb enkrezh.

Gra ar pezh a dlezh d'ober,
Ha lez da gas gand an amzer.

Gra hirio ar vad a helli,
Warhoaz marteze e varvi.

Gwragezh a gar an dillad kaer,
A zigor frank o dor d'al laer.

Gouzañv an dud, hag an amzer,
A zo daou dra red da ober.

Gouzoud ar mad, heb e ober,
'Zo gwall damall dirag barner.

Gouzoud ar mad hag ober fall,
Dirag barner 'zo daou damall.

Gwraha a hoari a laka 'n ankou
Da hoarzin gwenn, leiz e henou.

Gwreg a labour 'vid tud he zi
Ne vez kalz ano anezi.

Gwreg en he zi o labourad,
'Gar he fried, a zo mamm vad.

Gwreg a labour he fenn izel,
'Zo aour he dorn, mel he muzell.

Gwreg a labour 'gresk he danvez,
Eur Baradoz he ziegez.

Greom ar pezh a dleom da ober,
Ha peb deiz 'vo mad an amzer.

Gwrizioù teh fall denner ker buan²⁵
Hag eeuna eur wezenn gargamm.

Grit, c'hwi, ho labour êz pe ziêz,
Ne vez greet koulz gand den anez.

GW²⁶

²⁵ Gwrizioù teh fall denner ker buan : gwrizioù a denner fall ker buan a deh (?)

²⁶ GW : gerioù bet skrivet "gr" e-leh "gwr" a zo bet lakaet er rann G gand Milin.

Gwella mestr da zeski a zo rankoud ober ;
Biskoaz n'eo bet gouizieg eun den dieg, dibreder.

Gwella zo al labour da baour, da binvidig ;
Anez, dindan an heol an den a zo reuzeudig.

Gweled a reom eun drên e lagad on nesa,
Ha ne welom ket an treust on dall peurliesea.

Gweled klañv, o vervel, eur pried, eur vamm vad,
A zo da dud he zi doan, anken, kalonad.

Gwelit petra 'vezo dioh an amzer 'zo bet
Nemed Doue, den ne oar petra 'zo da zoned.

Gwell gounid eur galon 'vid deg rouantelez :
Na gignit ho teñved, pastorien, rouanez !

Gwin a zegas rendael ; karantez, levenez ;
List ar gwin gand mezhvier ha klaskit karantez.

Gwelloh eo beza fur evid kaoud madou braz :
Furnez a zalh d'ar mad, madou da goll a gas.

Gwelloh eo beza paour ha beva leal war zouar,
Evid gwerza nao real ar pezh ne dalv pevar.

*

Gwareg a strink birou bemdez
Ne bak an alf pep taol a vez.

Gwella kalon da vignonez
'Zo kalon eur wir gristenez.

Gwella gounid 'zo dioh arhant
Skwer vad e dud hag eun tamm skiant.

Gwella zo da drehi pep poan
Eo beza sioul, habask, unvan.

Gwell eo brud vad evid danvez,
Nemed ar vrud 've gaouiadez.

Gwell enebour evid mignon
Da ziskouez fazi ar galon.

Gwella mignon en-deus eun den
A zo eul leor mad d'e gelenn.

Gwella tra 'zo gouzoud mervel,
Ha mond d'an neñv a-denn-askell.

Gwell evid komz ez eo skwer vad,
Ar bugel a zell oh e dad.

Gwell e wel lagad ar perhenn,
Evid kant lagad an estren.

Gwell eo deski mabig bihan
Evid dastum madou dezañ.

Gwell ober mad 'vid kaoud baro,
Bezef droug er gwaz a garo !

Gwell eur penn iskiz leun a skiant,
Evid eur penn divoued 'zo koant.

Gwelloh eo daou evid unan
D'en em harpa oh neh ha poan.

Gwelloh d'an douar nebeud a had,
Evid kalz ed, nebedu c'hwennad.

Gwelloh eo peoh ha dour stivell,
Evid meurlarjez gand brezel.

Gwelloh evid aour ha gened
Eur spered êz da bep pried.

Gwerza brud vad evid arhant,
Perz eun den fall, eun den diskiant.

Gwir garantez a zo ker mad,
Ma wella dre ma kresk an oad.

Gwir garantez ne oar²⁷ kaoud aon,
Dreist kalon mamm ne deus²⁸ kalon.

Gwir eürusted 'zo hepmuiken
'Tre Doue hag an ene kristen.

Gwiska enor ne deo ket mez,
Pa ne vez ket turiet stlabez.

Gouiziegez vad a laka 'n den
Da blega stumm kalon ha penn.

²⁷ oar : stumm boaz.

²⁸ ne deus : n'ez eus.

Gouiziegez morse ne falla,
C'hwez-vad a lez er pod kosa.

Gwistign arhant e genou gaign,
Ne vir ket outi na deo gaign²⁹

H

Hag e vem heb ezomm, na foranom netra ;
Dalhom ar pezh 'zo red evdid galloud beva.

Ha pa gavfeh 've mad, stlapit an droug er-mêz³⁰ :
Ar mad 'zo dreist madou, an droug atao a noaz.

Ha pa vez³¹ mab eur roue, mab an Dreinded zoken,
Ma n'out mad a bep hent, a-veh ez out eun den.

Hervez nerz ar galon, eo nerz ar garantez ;
Kared, beza karet, 'zo didorr peb enkreuz.

E spered êz da gas, an den a dle diwall
Na ve mond a rafe da gredi tud 'zo fall.

Hanter genta eur vuhez fall
A zegas poan d'an hanter all.

Ha pa ve c'hwero eur gentel,
Mad eo d'an den, mad d'ar bugel.

Ha pa ve ganeoh al lezenn,
N'ho-po ho kwir heb e houlenn.

Heb lealded n'eus karantez,
Gand troidell, neb gwirionez.

Heb ezomm na stignit gwareg ;
Dinerz ar galon, ma ne bleg.

Hent an den fall a ya eeun-tenn
Da gas anezañ war e benn.

Hep karantez hag hep furnez,
Ne vez eüruz priedelez.

Hep karantez krog stard er stur,
Mond da zimezi n'eo ket fur.

²⁹ Gwistign arhant e genou gaign,
Ne vir ket outi na deo paign. : gwistign, gaign, paign ?

³⁰ er-mêz : er meaz (Leon) er skrid orin.

³¹ pa vez : pa vezez.

Hep stourm kaled, den'nevez treh ;
Pep hini 'rank dougen e veh.

Heñvel oh ar pennou kolo,
Kalz pennou uhel a zo goullou.

E stad a zo da bep unan :
Darn a labour, darn all a gan.

Heb an heol ne ve sklêrijenn,
Hap karantez Doue, gwir gristen.

Heñvella zo oh eun den mad,
Mab eul laer gand madou e dad.

CH & C'H

Chomom en or bro da veva,
Lezom Pariz el leh m'ema.

Chom hep kared kalon ne hell,
Ha pa defe poan da vervel.

C'hoarzin a reer gand prezeg kaer,
Ha gand ober mad e taver.

C'hwi oll a gav abeg e labour ar re all,
Grit gwelloh evito, e-leh dond d'o zamall.

C'hwi, rouanez, a gred n'oh ket a ouenn an den,
Ken a deu gwalenn Doue warnoh d'en em astenn.

I

Yaouank, breutaer stal ne wella,
Na louzaouer ar bal-toulla.

Yar ha gwreg a ya diou o zi
Ne gavont an hent da zistrei.

L

Labourad a zo red, evel hirio, warhoaz :
Da studia gouziziegez ; dre ober, labour êz³².

Labourad 'zo pedi ; - evid peurlavared :

³² êz : eaz.

Biken ne vo eüruz an den na labour ket.

Labourit, ehanit : ho korv hag ho spered
A ray, gwelloh a ze, peb eil labour galed.

Lavared a vez greet, ha n'eo ket abeg,
E vez ar gaerra merh aliez ar falla gwreg.

Lennit ar helennou, deskit ar re 'zo mad ;
Anez eun tamm furnez, beva n'eo ket ebat.

List an aour, ar moked gand ar re o c'hoanta ;
Bevit ha grit ar mad, ar mad 'zo da genta.

List ar pezh 'zo kuzet, gand Doue 'ma an alhwez :
Mabden, gra da labour, diou da dal seh ar c'hwez.

List ar maro da zond heb kaoud aon na krena,
Krena ne deo beva, beva mad ar gwella.

List an amzer da gas, ar valkenn da dremen ;
Neb ne zamant d'e gorv, rag ar maro ne gren.

List da gas gand an dour, pa n'oh ket evid herzel ;
Doue o sturia ho pag, mond oh kerreg ne hell.

List an dud da brezeg, bevit atao dibeh ;
Ar re vrudet kaerra o-deus ar brasa beh.

List ar re fall da vond en ti dreist an treuzou,
Hag e vezo abred peuri berr d'ho kenou.

*

Labour, reiz hag aked,
Tri boued a vag yehed.

Labour eun deiz a goll aliez
Gounidou fonn meur a vloavez.

Labour, mignon, endra vevi ;
Goude mervel, e paouezi.

Labour n'eo greet 'vid mad an oll
'Zo labour fall, a ya da goll.

Labourad hep klask meuleudi,
'Zo labour vad dreist pep hini.

Labourit ha lakit ho poan,

Fonn eo an traou da bep unan.

Lagad an den a dle para
Uhellloh evid traou ar bed-ma'.

Lagad an den, pa'z eo serret,
Lagad Doue a zo digoret.

Lagad a wel liou ha doare,
Ha skiant an den ne wel banen.

Lagad ar mestr a lard ar marh,
Hag a laka ed barr an arh.

Lakaad spered dreist ar skiant
'Zo kaoud gwell plomm evid arhant.

Lavared mervel 'zo ebat,
Ha pa vez red eur gwall grogad.

Lavared 'zo eun dra,
Hag ober ar gwella.

Lezenn ar bed a zo genel,
Kaoud poan bemdez, goude mervel.

Lêz ar vamm 'zo greet d'he bugel,
Lêz an estren beza koulz ne hell.

Liez a wech e vez tizet fall
Neb a gar paka ar re all.

List da lavared tud diskiant,
Deskadurez a dalv arhant.

Loudourennn goant ha didalvez,
Merh ar pehed ha mamm ar vez.

M

Madou deut en eun taol 'zo outo da ziwall ;
Ganto 'weler an den, pe ez eo mad pe fall.

Ma n'oh ket evid ho marh, laoskit gantañ siblenn ;
Skuiza a ray abred, ma ne dorr ket e benn.

Ma n'en em gavit êz, sellit oh ar re all,
Ha n'ho-pezo kement da glemm ha da damall.

Mar kavit da ober eun dra hag a zo mad,

Grit an dra-ze diohtu, anez 'veh diwevad.

Mar klaskit eur pried, kenta zo eo goulenn
Hag ez eo fur ha mad, madou e-skoaz 'zo brenn.

Mar klevit eun teod gaou o lavared : Mignon !
Lavarit eveltañ ha dalhit ho kalon.

Mar kollom or madou, perag klemm gand anken,
Ar bed a ya en-dro, war ar bed ema 'n den.

Mar kouezit oh torgenn, savit c'hwi-hoh-unan ;
Er hleñvejou gwas ar boan a laz ar boan.

Mar kavit tro, deut koz, da rei govr pe gastiz,
Distroit ho spered war-zu ho yaouankiz.

Mar demaoh gand ho korv, n'emaoh gand ho spered ;
It da beuri d'ar hoad, koulz ha c'hwi, al loened.

Mar deus³³ eet droug ennoh, ma verv gwad ho kwazied,
A-raog ober netra, grit eur pennad kousked.

Mar deo kreñv nerz ho korv, n'her magit ket re vad ;
Fall-meurbed eo ar boued a vir da labourad.

Mar doh braz, pinvidig, m'ho-peus galloud ha nerz,
Diskouezit mui a ze eo braz ho madelez.

Mar doh klañv, goulennit neb 'zo tost d'ho kalon ;
Ne deus louzou ebed a ve par d'eur mignon.

Mar doh kreñv, bezit mad e-keñver ho mignon ;
Piou gwelloh evidoh a harpe e galon ?

Mar doh eur gwir gristen, ne reoh van a gomzou ;
En em droha aliez a ra ar gwall deodou.

Mar doh fur, mar doh mad, n'oh ket eun den bilen ;
Madelez ha furnez a dalv ar wella gouenn.

Mar doh galvet da varn eur mignon 'zo faziet,
Goloit heb lared gaou, mar gellit, e behed.

Mar doh pedet da vond da di eun all d'ho pred,
Arabad korvata : diou wech ne rafeh ket.

Mar doh savet er bed er hargou uhella,

³³ Mar deus : ma'z eus.

N'ankounac'hait ket 'z ay ho korv da vreina.

Mare 'zo da brezeg, mare 'zo da devel ;
Etre daou, ober mad a dle mestr ha mevel.

Mar gwask warnout ar boan, m'emaout war-nez mervel,
Neuze, e-leh nehi, labour, pe ne vi gwell.

Mar gellfe 'r pinvidig prena yehed ar paour,
N'en-defe, pa ve piz, damant ebed d'e aour.

Mar gwelit ar re all ha penaoz e vevont,
O tamall anezo, kredit ho tamallont.

Mar grit vad er bed-mañ, dre lorch evel re all,
Ho-peus bet ho tihaou, ho mad 'zo eet da fall.

Mar gwelit ho nesa o vond dre eun hent fall,
Na dit ket war e lerh, kerzit dre eur strêd all.

Mar gwelit tud fallagr eüruz dreist ar re vad,
Kredit eo red larda loened 'zo da bilad.

Mar ho-peus bugale heb leve, na netra,
Roit dezo beb a stad da hounid o bara.

Mar ho-peus madou braz, bevit heb fripa re ;
Neb a foran e dra, tra eun all a rafe.

Mar ho-peus tamm diskred war eun dra, war eun den,
E tleit heb marhata gweled petra ev-hen.

Mar ho-peus evid gopr mevelien ha plahed³⁴,
Ar re-ze 'zo, mistri, tud eveldoh, me 'gred.

Mar ho-peus poan, klaskit louzou oh ho kleñved :
Gwella louzou oh poan, gwir vignon da gared.

Mar rendael ho mignon, gwella 'zo eo tevel ;
Diwar eun elfenn dan, krog tangwall gand avel.

Mar marv tud 'zo fallagr, arabad 'veh laouen ;
Eüruz ar re hepken a varv 'vel kristenien.

Mar paouez ho spered, ho korv, da labourad,
Emaoh oh aoza boued d'ar preñved da grignad.

Mar tigresk ho madou, arabad eo deoh klemm ;

³⁴ plahed : mitizien.

Pedra da veva a zo a-walh d'an den.

Mervel hep keuz d'ar bed 'zo kaoud eur maro mad ;
Eur hristen a gar Doue a varv pep huanad.

Mirit gobr ho labour : forani n'eo furnez ;
Pa baouez al labour, e tigor ar gernez.

M'ho-peus aon rag loened, diwallit oh tud 'zo,
Kalz bleizi er hoajou 'zo gwelloh evito.

M'ho-peus ezomm, prenit heb chom da varhata ;
Da zigoll an amzer, kant skoed ne dint netra.

M'ho-peus poan, den difeiz, na hoantait ket mervel ;
Lakit ho piz a-raog e-kreiz tan eur hovel.

*

Mad e kavom madou re all,
Or re ganto n'int kavet fall.

Mad eo d'an den senti yaouank,
Evid galloud, deut koz, kaoud skiant.

Mad eo selled, en amzer vad,
A be du e hell dond barrad.

Malloz ar vamm 'gas ti d'ar bern,
Ha bugale fall d'an ivern.

Mab eul laer 'zo evel e dad,
Pa zalh madou deut a-grogad.

Mab ha merh a gar mamm ha tad
A vezo benniget o ziad.

Mab ha merh kelennet mad
A denn da ouenn o mamm, o zad.

Maga mad ha deski bugel,
A ray eur vamm fur ha santel.

Mamm ha tad mad 'zo da gared,
Pe fall, da veza gouzañvet.

Mar kinnigit marhadourez,
E lavarit n'eo ket e-gwerz.

Mar dan a-raog, va heuillit,

Mar dan a-dreñv, va lazit,
Ha mar marvan, darhoit !

Mar dema 'r gurun war ho lerh,
E vloh paket ha pa redfeh.

Mar deo ar bobl paour, reuzeudig,
Hag eüruz eo ar pinvidig ?

Mar doh disprizet gand lakez,
Stad ahanoh-c'hwi a ziskouez.

Mar sellfet piz, e welfet mad
N'eus dibaot den na deo gaouiad

Ma ve pep kalon truezuz,
E ve muioh a dud eüruz.

Medisin koz ne deo kiger,
Na marhadour apotiker.

Medisin koz, kiger yaouank,
Apotiker en-deus arhant.

Mel a zo e ti ar gwenan,
Karantez e kalon ar vamm.

Mennoud ha lavared,
Heb ober, 'zo kollet.

Mennoz an den hag e ene,
'Zo greet evid nijal d'an Neñv.

Merh re welet, sae re wisket,
Gand tud 'zo fur ne dint klasket.

Merh 'zo re zibreder,
'Zo merh peb gwall-ober.

Mervel ne deo ket eun ebat,
Pa vez er bed poan a-zruillad.

Meuli ar mad hag ober fall,
Heb goud³⁵ dezo a ra tud dall.

Meuli dreist-penn gaou eur mignon,
'Zo klask mouga yud e galon.

³⁵ goud : gouzoud.

Meulit an deiz, pa vez pardaez,
An den, pa vez eet e vuhez.

Mirit atao gwin diou mezhvier,
Deñved diou bleiz, madou diou laer.

Mond tost d'an tan ne dlefent ket,
Ar stouvaillou nag ar merhed³⁶.

Mouez ar galon a nij a-bell,
Pa glev eur vouez oh he gervel.

N

Na damallit ket den ha ne vloh tamallet,
An teod 'zo lemm bepred, d'e dro e vez flemmet.

Na damallit d'ar gwin an droug a zo bet greet,
N'eo ket ar gwin 'zo fall, an den eo gand korvad.

Na damallit morse eun den ho-peus karet,
Fall, ankounac'haad ar garantez 'zo bet.

Na dit ket a-eneb an dud hag o hredenn,
O tisprizoud an oll, ne veh karet gand den.

Na gabalit da glask penaoz ema barn Doue,
Doue ho laka en hent, gwelloc'h rafeh bale.

Na gredit da huñvreou : ar spered touellet
A ya da heul ar gaou, en noz, a-greiz kousket.

Na evit, na zebrit nemed ar pezh 'zo red,
Anez stagfe ouzoc'h pehed ha gwall-gleñved.

Na fiziit war gozni : dre ma'z it dre ar bed,
An ankou war ho lerc'h a ya ivez d'ar red.

Na hejit ho skabell, rag mar deo uhel eo kamm,
Ma teu da gosteza ho-pezo eur gwall lamm.

Na lavarit heb rei ar pezh a houlenner,
Disleal ar re 'lavar ha na zalc'hont d'o ger.

Na lis't³⁷ ket da derhed eun dro vad a gavoh,
Rag mar rikl ar zilienn, birviken n'he fakoh.

³⁶ Mond tost d'an tan ne dlefent ket,
Ar stouvaillou nag ar merhed : ereadurez ar galleg : ne dlefe ket ar stouvaillou nag...
Ar stouvaillou : leh ma vez berved al lien evid gwalhi.

³⁷ lis't : lizit.

Na lis't ket dirazoh tamall mignon, na den,
Gwelloh int peurvuia, 'vid ar re o dispenn.

Na rendaelit morse : diwar zroug, kasoni ;
Unvaniez a laka karantez 'leiz an ti.

Na rit ket gaou morse, fallagr, oh an den mad,
Kastizet 'veh gand Doue, abred pe ziwevad.

Na vezit vak warnoh : an den 'zo dibreder
A raio droug atao, ouspenn koll e amzer.

Na vezit lezireg : diwar boued mad aliez
'Teu ar spered dinerz hag ar horv didalvez.

Na veulit re morse : en eun devez hepken,
Diwar dal eun arhêl 'kouezas e gurunenn.

Na zisprizit morse eun enebour dister ;
Eur preñvig a ziskar gwez braz gand an amzer.

Neb a oar eo karet, 'dlefe mervel laouen,
Ha dre ze eo e varv gand ar brasa anken.

Neb a oar eo dister evel raosklenn ar prad,
Ne day, gouizieg ha fur, da stourm oh ar barrad.

Neb a houzañv pep tro heb lavared eur ger,
Ma tivarh, a yelo euz a oan da giger.

Neb a zo techet fall 'zo gwall-blanedennet ;
Da derri liamm an droug, kalon stard a zo red.

Ne dalv ket deoh klask stourm oh avelou ar bed,
Nemed gand sklêrder Doue, dall ne vez dizallet.

N'e' ket harpa hepken, kared a zo ive' :
Anez ar garantez, ha peseurt harp a ve ?

Ne deo ket evidoh, rit neziou, laboused ;
Ne deo ket evidoh, ar gloan 'zougite, deñved ;
Ne deo ket evidoh, gwenan, ar mel a rit ;
Ne deo ket evidoh, ejened, eh arit !

Ne deus³⁸ hent a ve êz evid mond d'an neñvou,
Stourm kaled a zo red, gwaska war ar poaniou.

³⁸ Ne deus : n'ez eus.

Nemed ar re ziskiant ne zisprizont furnez ;
Doujañs Doue d'ar re fur 'zo kelennadurez.

Nemed ar wirionez ne blij e peb amzer,
C'hoar ar garantez eo en eur galon dener.

Nemed kared Doue hag heulia e lezenn,
Kement tra 'zo er bed, evel skeud a dremen.

Nemed goulennet 've, na roit ket hoh ali ;
Neuze, bezit gwirion ha komzit difazi.

Nemed or helenn-ni, kelenn vad ne deus ken³⁹ ;
Ne gredom e ve droug ken a gouez war or penn.

Nemed tud 'zo diskiant ne enoront danvez,
E yalh d'ar pinvidig n'ema ket ar furnez.

N'en em veulit morse, n'en em damallit ket ;
Doue 'wel led ho mezer, hab na ve gwalennet.

N'eo ket ar henta deut 'dle beza ho mignon ;
Selled piz a zo red kent staga ar galon.

N'eo ket a-walh tamall, kalz gwelloc'h eo kelenn ;
Difazia a zo red, kared eur gourhemenn.

N'eo ket mezuz deski ar pezh a oar eun all ;
Fur eo deski ar mad, deski an droug 'zo fall.

Nep kalon n'eo eüruz 'med gand Doue an neñvou,
Ar bed 'zo d'he harga re striz e vevennou.

Neb ne ouel ket er bed nag en deiz, nag en noz,
A vezo beh dezañ c'hoarzin er Baradoz.

Ne reoh van a gomzou, mar doh eur gwir gristen,
Goude flemma re zon e vev ar wenanenn.

N'oh kempenn war ho tra, hag emañ o tamall
Da Zoue, d'an oll oh paour ; perag oh eun den fall ?

Noz-deiz war ar bed-mañ 've an oll reuzeudig,
Ma na ve skoaz ar paour oh skoaz ar pinvidig.

N'eus den pennasket berr hag hualet ken diêz,
Ha ma'z eo ar re vraz, tud a lez, rouanez.

³⁹ ne deus ken : n'ez eus ken.

*

Na damallit ket ar re all,
Pa veh hoh-unan didamall.

Na gomz morse a rouanez :
Eur gaouiad out, mar o meulez ;
Eun den krouget, m' o zamallez.

Na lis't ar paour pell da houlen,
Hag ez ay d'an neñv ho pedenn.

Na madou, na deskadurez,
Ne lakeont eüruz heb furnez.

Na re nebeud, na re :
E pep tra, gwella 've.

Natur ar boued oh taol an tieg,
Oh taol ar roue n'eo ket ker c'hwek.

Na vezit mignon eun diskiant,
Dioutañ ho-pe loudour pe fank.

Na zistagit glaz ar mesper,
Ar wirionez bar d'e amzer.

Neb a ya buan da heul e benn,
'Gerz dre fazi da gaoud anken.

Neb a espern, pa'z eo yaouank,
Pa vezo koz, ne gavo diank.

Neb a labour c'hwek, a galon,
Ne varvo biken gand an naon.

Neb a lavar e oar pep tra,
A ziskouez eo an azenna.

Neb a houlen en-devezo ;
Skoit war an noz, ma tibrenno.

Neb a ev, a evo ;
Neb 'zo droug, a vezo ;
Gwezenn gamm ne eeuno.

Neb a fell dezañ ober fall,
A gav eun apoue pe eun all.

Neb a ro bod da eun den fall,

Ne deo na mad, na didamall.

Neb a varn pep taol evez,
En-devezo keuz aliez.

Neb a vev fall, ne oar mervel ;
Oh ar maro 'c'hoarz ar bugel.

Neb a zo leal ne gar kaoud dle,
'Vel hual da varh dezañ e ve.

Neb a zo yar a gar skrabad,
Neb a zo laer, kaoud a-grogad.

Neb a zougen eur pezh beh poan,
A red skañv gand unan bihan.

Neb a zo koz, 'zo bet stoket
E dreid, aliez, oh mein kaled.

Neb an-deus kig ha bara zeh,
Gwin ha piz da lakaad e gleh,
Pemp gwenneg heb eul liardad dle,
Ne deo ket eur paour eo ez e'.

Neb en-deus truez oh ar boan,
En em anavez e-unan.

Neb en-deus greet gwella 'halle,
En-deveus greet ar pezh a dle.

Neb en em dreh 'zo kaloneg,
N'e' ket hennez eo ar horveg.

Nebeud danvez gouenzet mad,
'Zo dreist leveou deut a-grogad.

Nebeud ezomm dre nebeud c'hoant,
'Laka pinvidig heb arhant.

Ne dalv ket mond d'ar red,
Gwelloh eo mond abred.

Ne deo ket e tiez ar re all
E vever êz, e vever leal.

Ne deo ket diwar an aviel,
Kement komz kaer 'ya en avel.

Ne deo ket eun diod an azen,

Teval a ra oa gomz an den.

Ne dle na mignon, na pried,
Tamall an hini 'zo karet.

Ne deus den na tra er bed-ma'
Heb e falla, heb e wella.

Ne deus tech fall heb digarez,
Na tamm kig heb breinadurez.

Ne lavarer eur gaou, mezhvier ;
Ar gwin fall dit n'eo re ger,
E-pad ma hlaour da vugale,
M'ema da wreg, noaz, o vale.

N'em-beus spered, n'on ket doktor,
Nag eun azen en eur gador.

N'e' ket ar re 'ra goap bepred,
Eo o-deus ar muia spered.

Ne gutuiller frouez dioh gwezenn
A zo erh gwenn stank war he fenn.

Ne nij ar bluenn gand an avel,
Ken a zsistag dioh an askell.

Ne chom morse da hourlerhi
Spered a breder a-zevri.

Nemed ar chas, ar Hallaoued,
Goude korvad, ne deont d'ar red.

N'eo ket atao ar re wella
A bigner er hargou uhella.

N'eo ket ar wreg he-deus ganet,
Mamm ar bugel, ma ne vag ket.

N'eo ket dioh doare kaer ar penn,
Dioh ar galon eo mond d'an den.

N'eo ket a-walh klask difazia,
Gwelloh eo mired da goueza.

N'eo ket êz sutal ha braead,
War eun dro ober daou dra vad.

N'eo ket mad an den e-unan,

Eva 'oe greet evid Adam.

N'eo ket kentrou, kerh a zo gwell
D'ar marh a rank bale a-bell.

N'eo ket gouzoud lenn ha skriva,
A laka 'n den gwell da veva.

Neb na gren ket rag ar maro,
N'en-deus aon rag netra haro.

Neb ne oar antella griped,
A ya en hent heb aon ebed.

Neb 'zo bemdez gand ar re fall,
Ha pa ve mad, 'zo da damall.

Neb ne fell dezañ trugarez,
N'eo ket eet beteg kaoud enkrez.

Neb 'zo re vignon d'ar gwin mad,
'Zo enebour da vab e dad.

Nerz ha kalon bemdez 'zo red,
Evid diskouez furnez er bed.

Netra ebed ne domm ar gwad,
Evel ma'z eo ober ar mad.

N'eus den na tra heb e fazi,
Aliez o-deus eun, daou, pe dri.

N'eus netra dreist eru mignon mad,
Nemed gwir vamm d'an emzivad.

Ne vez ket drusoh ar gaoter,
Ha pa ve leun a gomzou kaer.

Ne zalher gand chaoser,
Ar mor nag an amzer.

O

Ober digoradou d'an dud bremañ zo red,
Gand ar hiz-se zo deut, diskiant en-deus spered.

Ober moan wadegenn⁴⁰ ha beva en e roll,

⁴⁰ moan wadegenn :gwadegenn voan.

'Zo gwell 'vid meurlarjez, ar gouzoug er gwakol.

Ober vad d'ar re goz a zo fur ha santel,
Ar furnez a zistro an den koz da vugel.

Oh barn displeal an dud harpit, heb derhel penn ;
An heol a lugerno, pa vo eet ar valkenn.

Oh kement tra a reer taol evez a zo red,
'Vid beza didamall dirag Doue hag ar bed.

O weled petra 'n dud ha petra o doareou,
Ar fur deh diouto, pe 'ya war o roudou.

O vond war barlochou n'en em gaver abred ;
Red eo deski bale, kent mond pell da gerzed.

*

Oad ne ziskar ar mad e den,
Gwezenn goz 'zo teo he bouedenn.

Ober vad bemdez a zo red,
Pep trugarez pa ve kollet.

Ober vad da veza karet,
Gwella labour a ve kavet.

Ober dismegañs n'eo ket mad,
Ha falloh goude ober goap.

Oh ar pez ne haller mired,
Harpa hep klemm gwella rafet.

Oh an teodeg mar rendaelit,
Keuneud fall en tan a daolit.

Oh komzou flour diwallit mad,
Ar haz a guz ivin e droad.

Oh krohenn leon, mad krohenn louarn ;
Ijin spered, oh an daouarn.

Oh daou benn-gap⁴¹ euz eul lerenn,
'Tre daou bried diou lizerenn⁴².

Oh eun den gand aour gounezet,
Komz brao a zo amzer gollet.

⁴¹benn-gap : ?

⁴²'Tre daou bried diou lizerenn : ?

Oh eun den zo e spered lemm,
Koz naer a glask sevel e flemm.

Oh eur gwall-den a ra profou,
Evesait mad, kamm e droiou.

Oh eur wreg koant e reer eur zell,
Hag eur wreg vad d'an oll 'zo gwell.

Oh eur vag eo mad aliez
Kaoud da eor d'he derhel kompez.

Oh gloar ar bed ar bleuñv a zo
Ne gutuiller frouez diwarno.

O hortoz eo hir an amzer,
War ar spered 'laka preder.

O chom ema tost d'an iliz,
Ha pell diou Doue e chom e feiz.

Oh mên a red,
Kinv n'eus ket.

Oh ounnerig a gar tourtal,
Pa vezo buoh, e vo diwall.

Oh sah prenet aour ar paper,
E-barz 'z eus brenn pe vein pounner.

Oh sorohell leun a avel,
Den re vrudet a zo heñvel.

O rei d'ar horv e houlenou,
E stag outañ gwall gleñvejou.

Ouspenn eur boued a vag an den :
Boued an ene 'zo ar bedenn,
Boued ar galon ar garantez,
Boued ar spered ar wirionez.

P

Pa brenn lagad an den, lagad e garantez
A bar, digor atao, war dal e vignonez.

Pa glemm unan bennag, chomit war zaou hanter,
Aliez ar gasoni he-deus ganet gevier.

Pa fazi tud ho ti, diohtu 'vez droug ennoh ;
Ankounac'hait pep tra, diwar eur mare, peoh !

Pa stok dorn Doue en den a zo an disterra,
E strink diwar e dal eul lugern ar haerra.

Pa vez prenet da zor, na brenn ket da lagad,
Heb gweled pe labour a zo bet da zeiziad.

Pa veuler ahanoh, deut ennoh hoh-unan ;
Doue a zo ar mor braz, c'hwi eul lomm dour bihan.

Pa weler ober droug, tevel 'zo eun dra fall,
Tevel a ve abeg d'ar re all d'on tamall.

Pa vez keal dimezi e komzer a arhant ;
An arhant n'eo netra, e-skoaz furnez ha skiant.

Pa vioh harpet ha kreñv, krenit na zisharpfeh⁴³,
Nemed gand Doue an neñv skoret mad e vefeh.

Pa oah bugel er skol ho mestr ho kastize,
Ha bremañ, den, ho tad ho kelenn ne hallfe ?

Pa'z a droug en den mad ne da ket buan er-mêz⁴⁴
Ne deo ket oh an dud, oh an droug en-deus kas.

Pedi, pedi 'zo red, mond euz ar bed 'zo mad,
Ha gweloh, kalz gweloh, maga paour, emzivad.

Pe oh koz pe yaouank, gwella 'zo labourad
Da zastum mignoned, war-benn mervel ervad.

Peb den, ma ve kredet, 'zo fur war e veno ;
Pa zeller outañ piz, ema pell dioh eno.

Piou ar hristen a hell, en eur bloaz nag e daou,
Gounid, hep taol kil-dorn, arhant a-vozadou ?

Poan d'an droug a zo red e pep stad, e pep gouenn,
D'ar pinvidig, d'ar paour heñvel ar gourhemenn.

Poaniuz eo koll e dra ; gwasas koll d'ar galon
'Zo gweled, gand arne, o tehed eur mignon.

Poan warnoh o tiroll, bezet fiziañs bepred ;
Gand an den o vervel, ar fiziañs ne varv ket.

⁴³ na zisharpfeh : ? (dis-harpa ?)

⁴⁴ er-mêz : "er-meaz" er skrid-orin.

Prezeg heb rei skwer vad, a zo koll an amzer ;
Ne varn ket direbech, eul laer eet da varner.

*

Pa brezeg louarn da yar-indez,
Ema en e gov, mar koves.

Pa domm ar haz e gein er-mêz,
Logod an ti a hoari êz.

Pa lavar rei, Doue a roio ;
Gortozit, an deiz a zavo.

Paourentez a dosta e-kuz,
Oh kegin lipous he re zruz.

Pa rooh, mignon e vezoh,
Den fall avad, pa houlennoh.

Pa ne vez mui foenn er rastell,
E sao c'hoari gand ar herniel.

Pa ne heller mond war a-dreñv,
Gouzoud lammed gwella a ve.

Pa zigor freuz eo kabalad,
Da bep c'hoari kaoud stek 'zo mad.

Pa veh ken du hag ar mouar,
Gwenn-kann oh d'an hini ho kar.

Pa vez ar boan en he gwasa,
'Vez tost ar gor da ziskarga.

Pa vez an den tost da vervel,
E teu dezañ ar skiant a-wel.

Pa vez aour war-dro ar galon
E vez pounnergleo oh mignon.

Pa vez ar hleñved 'n e wasa,
D'al louzaouer eo an êsa.

Pa vez al louarn o trei gwidre,
E kuz e lost oh penn-a-dreñv.

Pa vez dare, dioh ar wezenn

E tistag, e kouez ar berenn.

Pa vez prennet an nor,
Paol ne gav ket digor.

Pa vezer klañv, kaer ar yhed ;
Eur mad kollet anavezet.

Pa vezer savet uhella,
E vez atao al lamm brasa.

Pebrenn figuz chomet disher
A zo e kañv, krinet he ler.

Pehed marvel eo ober goap
Euz ar paour en-deus kalonad.

Penaoz eul lezenn a ve mad,
Gand tud direiz pa vezo greet⁴⁵.

Peoh ha nebeud a dra ;
Eur banne dour, eun tamm bara.

Peoh heb madou,
'Dalv kalz a draou.

Penn-foll ar wreg a fell dezi
Gwiska eur bragez en he zi.

Peb den a gred, war ar bed-ma',
Eo ar zant a bed ar brasa.

Perag e rez d'eun all eur boan
Ne garfes gouzañv da-unan ?

Pe zor honnez hag a oufe⁴⁶
Pegoulz 'vo digoret gand Doue ? o visaha

Peuri, krignad,
A ra kovad.

Prena mezer ha klask pried,
A houlenn goulou da zelled.

Prena, gwerza, ne deus tra well,
Pa vez kompez an diou skudell.

Pinvidig bet o visaha⁴⁷,

⁴⁵ greet : "great" er skrid-orin.

⁴⁶ a oufe : a ouezfe.

'Zo rok e gi, gand ar roka.

Pinvidig eo neb a gar Doue,
E nesa, e vro hag e roue.

Piou an den koz, an den yaouank,
O klask furnez, ha ne gav diank ?

Piou eo a oar ar ger kenta
Etre dilost ha penn pep tra ?

Piou an den fall 'zo eet da zant
Dre skwer c'hoariellou diskiant ?

Piou ar re hag a daol evez
Ha n'o-deus gwelet aliez,
Ne gomz tud Vreiz e yez Vro-Hall,
Nemed pa vezont mezo-mik-dall ?

Plah⁴⁸ ha mevel
A goll bugel.

Poan ar bed-mañ ne deo netra ;
Poan ar bed all eo ar vrasa.

Poan a zo oh heul an danvez ;
Louzou pep poan, gwir garantez.

Poueza ervad a dle peb den,
Ar pezh a ra eur wech hepken.

R

Re a lorch diouh gened a zistag gwall-lammou ;
Er gwez a zo digor e krog gwall-avelou.

Red eo ober pep tra en amzer 'zo lakaet⁴⁹ ;
Fall e ve re abred, ha fall re ziwezad.

Roit ho kalon da Zoue : n'eo ket dre brov hepken
E tistroio e zorn ; gwella prov, ar bedenn.

*

Rebech d'ar paour e zienez,

⁴⁷ o visaha : o lakaad e-bazr eur bisah.

⁴⁸ Plah : matez.

⁴⁹ lakaet : "lakeat" er skrid-orin.

'Zo digeri dor d'ar gernez.

Red eo gouzañv da gaoud skiant,
Ha labourad da gaoud arhant.

Ren e galon a ra ar fur,
Bag an diskiant a zo hep stur.

Rei kement 'zo heb goulenn tra,
Eur galon vad bemdez ne ra.

Rei eun dra vad evel m'eo red,
A vez greet eur wech bep kantved.

Rei eur ger mad da eun den fall,
A zo sila mel war gig-sall.

Re skrabad a boaz,
Re brezeg a noaz.

Reuzeudig eo neb ne deo bet,
Poan er bed-mañ d'an den 'zo red.

Roit aluzenn da eun den paour,
Pa ve ho prasa enebour.

Roit d'ar fur bazadou,
Ha grit e lavarou.

Roit d'ar paour eun dornad bara,
Eun dornad karantez d'ho nesa.

S

Skuiza a reer gand spered ne deo eeun, na gwirion,
Karet 'vezer atao gand spered ha kalon.

Sellit a-raog bepred, gwelit petra 'vezo,
Ha en stago kement ar boan, pa hoarvezo.

Seul-vui 'viah anaoudeg, seul-vui e viah karet ;
Beza dizanaoudeg 'zo a ouenn an naered.

Spered diêz 'zo kabluz dezañ ha d'ar re all,
Piou a zo bet êsoh, goude rendael, tamall ?

Studiit hep paouez ; d'ar spered e teu skiant,
War-bouez labourad tenn ; ar skiant a dalv arhant.

*

Santig bihan, santig kolo,
Da gaoud e brov a gav an dro.

Skiant Doue a zo sklêrijenn,
Skiant an den teñvalijenn.

Skiant ha furnez deh, peurvuia,
Dioh furlukin hag ormider⁵⁰ ;
Ar wirionez d'en em fuilla
A red da di al lezenner.

Skoit war an tomm, an houarn 'zo ruz ;
M'ho-peus apoue, bezit eüruz !

Skriv evel eun den gouizieg,
Hag evel an oll, prezeg.

Selaouit mad petra 'glevit,
Ha pa ho-pezo gwelet, kredit.

Selaou, sell ha na lavar ger ;
Goude kleved, êsoh ober.

Sellit mad oh ar pezh a reoh ;
Warhoaz ho labour 'vo gwelloc'h.

Sevel mintin, kousked abred,
'Zegas madou, furnez, yehed.

Spered an den a zo berrboell,
Ne diz na don, nag uhel, na pell.

Staga enebour oh ar groug
'Zo er galon mouga peb droug.

T

Tamallet oh e kuz, lis't an dud da brezeg ;
Kent evid ma tavfent, e Doue klaskfent abeg.

Tamall ha droug-prezeg, diwar c'haoari zoken,
'Laka kalon vignon da ranna gand anken.

Teod kagouill⁵¹, fistiller, chom sioul en da henou ;

⁵⁰ ormider : orbider.

⁵¹ kagouill : ?

Ken a ouezi tevel, ne vo mad da gomzou.

Tehit dioh an teod flour, goloet e brezeg ;
Ar wirionez a gomz didroidell, displeg.

Tehit dioh tud teñval ; an dour, pa ne red ket,
A vez louz peurvuia, leun a amprevaned.

Terri lezenn peb reiz a zegas gwall boaniou ;
Ahano ar maro, ar brezel, an daelou.

Tieg a labour e bark a hounid e vara,
E furnez dirag Doue 'zo ar furnez vrasa

Tiez an dud, pa gouezont, a-nevez 'vez savet ;
Ne heller nevezi ar gened diskaret.

Tommdar ar garantez ne zell oh den, na tra,
Oh pinvidig, na paour, oh brasa, bihanna.

Treh e vezoh atao, mar gouzañvit hep klemm ;
Neb a houzañv pep poan a zo ar hreñva den.

Trohit ar henta droug ; da zistaga 'r hleñved,
Eul louzou diwezad n'en-deus galloud ebed.

*

Tad ha mamm a zilez bugel,
A zo daonet a-raog mervel.

Tamall gwragez a zo ebat,
Diêz eo evelto ober mad.

Taol evez ha na lavar ger,
Evid deski e berr-amzer.

Tavit ha prennit ho kenou,
Ma ne deo ket fur ho komzou.

Tieg, da-unan, kee da arad,
Mar fel dit kaoud beb bloaz eost mad.

Tost d'ar wezenn
'Kouez ar berenn.

Tra d'al lagad n'eo par d'ar bed,
Na par da Zoue, tra d'ar spered.

Trehit hirio ho poaziou fall,
Warhoaz outo 'stago re all.

Tremen er bed a ra an den,
Evel en êr eur vogedenn.

Tri gouzoud a ren ar bed-ma' :
Deski gouzoud 'zo ar henta,
An eil a zo gouzoud beva,
Gouzoud ober mad, ar gwella.

Tri zah a zo red da brosezer :
Sah paper, sah arhant, sah amzer.

Troit ar gwella, 'vel ma karfoh,
Da fall ez ay heb Doue ganeoh.

V

Va merh, kaer ho kened, ha mad eo ho kalon ?
Gened heb madelez a zo eun dra zifonn.

'Vel erh er menezioù madou ar bed 'zo kaer,
Diouto e strink lugern ha dour louz a ziver.

'Vel pluenn war an dour, war ar bed ema 'n den ;
D'al labousig a gan a-walh eur hreunenn.

*

Va mignon mad, klev va ali :
Na hoanta kement a weli.
Na gred ket kement a glevi,
Na lavar kement a ouezi,
Na ra ket kement a helli.

Va zud, lis't ar glao da goueza,
Avel an Aotrou da hweza,
Ha teod ar genou da zeha.

'Vel a fell din e lavaran,
Ha ne rann ar pezh a garan.

*

War-bouez mond heb distrei morse diou ho mennad,
Her pakoh ar gwella, abred pe ziwezad.

*

War ar bed-mañ ema an den
Keit dioh al lost ha dioh ar penn.

War ar mêz e tispluer gwazi
A ya d'ar hêriou da zebri.

War-bouez gopra mad e labour,
'Tigor spered ar micherour.

War hed eul leo na dostait ket
Oh blevenn ruz ha gwreg varveg.

War spern e kan al laouenan,
War bluñv, an den a hirvoud poan.

War varh ez a kouraterien,
Ha war o zroad o gopraerien.

LOSTANNACHOU

Amzer ha diveradennou
A lakfe 'r mor e krogennou.

An hent koz a gas difazi
An neb a ya drezañ d'e di.

An den a guz e zrougiez
A ziskouez eo mad ar furnez.

An den a ra ar pez a hell,
Ha Doue bemdez ar pez a fell.

An dent 'droh an teod a-wechou,
Hag i amezeien er genou.

An den ne dle beza meulet,
Na tamallet dioh e weled.

An den er bed hep ti, na bro,
A doull e vez pep deiz a zo.

An dud er bed a zo ganet
D'en em houzañv, d'en em gared.

An neb a brezeg mad a oar,
Gwelloh, neb a ra dilavar.

An neb a oar nebeud
Aliez e faout keuneud.

An neb 'zo deut mad d'ar merhed
N'en-devezo naon na sehed.

Ar boan a zired d'an daou-lamm,
Ha da vond kuit eo morzet, kamm.

Ar bugel a zo o tond er bed
Oh bronn e vamm 'dle kaoud e bred.

Arabad 've droug 'vid netra,
Gand gwall-avel eo diwernia.

A-raog goulenn da dra,
Ro da Zoue e zle kenta.

A-raog lammed, gouez e pe leh,
'Vid na dorri na penn, na breh.

Ar frouez gwella, 'raog darevi,
A zo bet treñk, c'hwero, pud-ki.

Ar henata ne houlenn netra
Digand 'n neb 'zo an diweza.

Ar wreg direiz 'ya euz he hêr
Da goll an dud hag heh amzer.

Ar c'hoari 'gas ar fall er-mêz
N'eo ket atao, ha pa ve êz.

Ar yar a zo din-me,
Hag he vi 'zo dit-te ?

Armanak 'lavar amzer vrao,
Ha Doue a ro arne pe hlao.

Ar mel a vez ar franka,
Pa vezer oh her gwaska.

Ar mezer 'zo dioh neud ha liou,
Ar gwin dioh blaz ar genou,
Ar boked dioh c'hwez e zellou,
Hag an den dioh e labourou.

Ar pesk a gar neuñv en dour sklêr,
Al labousig nijal en êr,
Hag ar wreg vad chom en he hêr.

Ar pod bihan
A verv buan.

Ar re 'zo uhel ar haoh enno
A zo peurvuia tud goullo.

Ar vuoh kenta a ya d'ar prad
A lip ar gliz hag ar yeot mad.

Atao didalvez
A gav digarez.

Atao ez eo red diskoultra
Gwezenn yaouank 'zo da eeuna.

Beva, mervel 'zo heñvel-dra
Da neb a zo Doue ganta'.

Beza eüruz, kaoud kalon vad
N'eo ket ker stank ha raoskl er prad.

Bez fur, pa n'out koant,
Diskouez az-peus skiant !

Bezit kempenn, va bugale,
An eil nebeud fonn egile.

*

Kaer 'zo kuzad lost an azen,
Beg e skouarn a zao dreist e benn.

Kalon an den 'zo don hag uhel,
Ne diz neb mad, ma n'eo izel.

Kan alhweder, komzou re vraz
A ve kaerroh, ma padfent bloaz.

Kastiz ar paour deut pinvidig,
'Zo dond adarre reuzeudig.

Kement tra fall 'ra ar re vraz
A gouez d'ar paour war e ziouskoaz.

Ker ha mad
Gwella marhad.

Ki kivioul
A grog sioul.

Korn-kov a vez goude re govad,
Goude labour fall, kalonad.

*

D'an azen a zo kreñv e gein
E vez taolet panez d'e lein.

Dañvad kaillaret, mar gallfe,
An deñved all a gaillarfe.

Daou wir bried ha daou vignon,
O-deus eur feiz hag eur galon.

D'ar re all ema 'r hrafer
O trei kig poñsin oh ar ber.

D'ar vugale margodennou,
Da galz tud fur c'hoariellou.

Dastum 'ra an hañv,
Ha debri ar goañv.

Den fur a-barz ober netra
A gemer ali da genta.

Den fur ha mad ne deo hennez
A zo gantañ pep seurt arouez.

Deskadurez ha kelenn mad,
Dre nerz ar feiz, a dreh ar gwad.

Dibaot al labour a vez mad,
Pa vez bet paot a-raog m'eo greet⁵².

Dibaot bremañ eo kaoud eun nor
Ha gand alhwez aour na zigor.

Digor an nor, it d'he serri !
Gwell eo plega evid terri

Dioh an itron eo an aotrou,
Kordennet mad int bet o-daou.

Dioh o fluñv eo al laboused,
Dioh o ziegez ar merhed.

⁵² greet : "great" er skrid-orin.

Diou, teir amzer⁵³ en-deus an den ;
N'int heñvel an eil oh eben.

Dispignet mad eo an arhant,
Kant zo bet diwar hanter-kant.

Diskiant eo beza goloet ;
Bezit fur evel da weled.

Diwar c'hoarzin aliez, aliez,
E lavarar kant gwirionez.

Doue a ro viou d'an diod da gas,
'Vid ma lipo war-lerh ar chas.

Doue gand e zorn kleiz a sko,
Ha gand e zorn dehou a ro.

Doue war zaou-hanter en da di,
Mad e vo al labour a ri.

En tu ma tro an avel,
Tro ha digor da houel.

E pep ti-barn dibaot an nor
D'eur gaou peb deiz na ro digor.

Er bed 'eus muioh a wragez mad
Evid a lern besk 'zo er hoad.

E ribl an dour eo pesketa,
A-zioh an eienenn eva.

Er vro ne vag mamm he bugel,
Ne vez tud eüruz, na santel.

E-touez eur bern gwironeziou,
A-walh eo unan pe ziou,
Da neb ne lamm dreisto e-biou.

Etre daou eun dra guzet,
Hag etre tri anavezet.

Etre 'r skudell hag ar genou
Meur a damm 'gouez euz al loaiou.

Eul louzaouenn a zo er prad
A reer anezi huanad ;

⁵³ amzer : gwregel gand Milin.

Dimezit hag ho-pezo hi,
Nemed furnez 've leiz ho ti.

Eun aval mad pe eur berenn
A vez debret goude merenn.

Eun den desket hag a zo diod,
'Zo diotoh evid eur ribot.

Eun den hag a oar pep tra
A ya aliez da vizaha⁵⁴.

Eun tarzod hag a oar tevel
Oh eun den fur a zo heñvel.

Eun ti bihan war ar grehenn,
Eul liorzig 'hed eur ouerenn,
Eun iliz da lared ar bedenn,
Eur wregig vad hag hi kempenn,
Pevar dra a-walh da beb den.

Eur hartournad rogentez
A gollfe daou-hant lur furnez.

Eur wreg a zo fur, o timezi,
A ziwallo enor he zi.

Euz a henou bugaleigou
E teu aliez gwiriezoniou.

Euz vi torret da alumenn,
Ne ziglozo labous biken.

Evid paka louarn pe had,
Sevel abred a zo red-mad.

*

Gand ar gwir zo eur ger pe zaou,
Eur zahad gevier gand ar gaou.

Gand ar zikouriou o kreski,
E kresk peadra da zebri.

Gand ejen yaouank ha taro
Ne da dibeskel⁵⁵ an ero.

Gand glao bihan 'torr gwall-avel ;

⁵⁴ da vizaha : ?

⁵⁵ dibeskel : ?

Gand eur ger mad, kounnar diboell.

Gand medisin en-deus damant
Ez a aliez kalñvour da zant.

Gervel ar bleiz da zond er hraou,
Eul laer da doui ne lavar gaou,
'Zo daou dra fall e-touez gwall draou.

Goude koueza war ar genou
Eo diêz sevel war an ellou.

Goude c'hoarzin, e teu gouela ;
Goude c'hoari, huanada.

Goude tri deiz e skuiz peb den
Gand glao, arne ha gwreg estren.

Gouzañv a gas d'ar ouiziegez,
Hag en tu all, tost d'ar furnez.

Gouzoud rei ha gouzoud derhel
'Laka danvez da badoud pell.

Gwelloh eur ger tavet
Evid daou lavaret.

Gwelloh eo rei ar gloan touzet,
Evid na deo rei an deñved.

Gwigour an ahel oh ar bendell
A chal en hent mestr ha mevel.

*

Hag eñ koz, Doue a wel mad,
Lemm eo atao e zaoulagad.

Heb e zilao⁵⁶ n'eus gwin, na yod,
Hag heb e bleg na fur, na diod.

Heb na vezont bet hadet,
Stank e tiwan an dioded.

*

Yaouankiz ma ouezfe,
Ha kozni ma hellfe,

⁵⁶e zilao : ?

Ar bed ne fallafe.

*

Labourad êz 'ra didalvez,
Pa vez ar zizun seiz sulvez.

Lavared mad a zo eun dra,
Hag ober a zo ar gwella.

Ledit amzer war ho kouli,
Hag e pareo pe e wellay⁵⁷.

*

Madou beleien ha bleo ki,
Na da betra mad e vent-i ?
Da vouga 'n dud ha d'o daoni.

Mad ar zeder ? mad eo, mad eo !
Va mignoned,kenavezo !

Ma n'eus er zah c'hwez nag avel,
Ne voud bombard, ne gan sutell.

Mar kouezfe an neñv war an douar,
E ve paket meur a glujar.

Mar deo fur, ne daio eun den
Da hweza fri goulou⁵⁸ 'n estren.

Mar fell dit paka peskedenn,
Laka boued mad oh da higenn.

Mar red ar bleiz e-kreiz ar hoad,
Gwerza e grohenn n'eo ket mad.

Maro eo ar gazenn,
Ker braz 'oa heh anken.

M'ho-peus c'hoant da veza karet,
Divousklennit ho penn kaled.

Mond a ra al lañs da visaha,
Oh e chouk kant micher ganta'⁵⁹.

⁵⁷ e wellay : bet skrivet "e wellai" er skrid-orin.

⁵⁸ fri goulou : ?

⁵⁹ Mond a ra al lañs da visaha,
Oh e chouk kant micher ganta' : ?

*

Na laka ket kontell
Etre daouarn diboell.

Neb a gred en-deveus amzer,
En em gav diwevad er gêr.

Neb a laka 'r gwir marhad-mad
A vrev lealded dindan e droad.

Neb a lavar ar pezh a oar
Ne glevo ket ar pezh a gar.

Neb a zo pignet uhel
Aliez a gouez izel.

Neb a gav eun dra n'eo kollet
A varv aliez heb kaoud kleñved.

N'e' ket eüruz neb ne gred ket,
Er galon 'ma an eürusted.

N'e' ket stal gaer eo ar wella,
Nag ar verh koant, ar verh furra.

Nemed e Breiz ne weler ken
War oaled peb ozah, peorien.

Neb 'zo laouen gand bara zeh,
A gav da beuri e peb leh.

N'eus den ker koz n'hell beva bloaz,
Na ker yaouank, mervel warhoaz.

N'eus hent ebed na gas da Rom,
Nemed er gêr 've rankoud chom.

Ne ziskouez kaoud sklêrijenn
Ar re a ya da heul azen.

N'oh gwisket kaer, n'ho-peus spered,
'Tre diou speurenn 'vriot degemeret.

*

Ober heb goulenn na diskenn
Ne gas neb labour eeun da benn.

Tieg, oh Doue en em erbed mad,

Na baouez ket da labourad,
Hag e teuy gliz war da zrevad.

O hortoz ar peuri da greski,
E chom an ejen da hlaouri.

O c'hweza an tan da gregi,
E strink an elf oh penn ar fri.

*

P'edo Adam o pigellad,
Eva war-lerh o rastellad,
E Menez-Are e skouarn ar had,
E oa tudjantil, me 'oar vad.

Penn yaouank a oar prederia,
Teod ne lavar re peurvuia,
Divoh gand eur ger o ruzia,
Tri dra gaer ma vent stank brema'.

Pe win koz pe arhant loued
'Zo, a gav dit, ar gwella boued ?

*

Re a furnez
Aliez a zo diêz.

Red eo deoh terri ar graoñenn,
Evid gelloud kaoud ar vouedenn.

Red eo maga evid beva,
Ha beva evid ar gwella.

Ro da vuhez kent koll brud vad,
Hag i o-diou da Zoue, da Dad.

Rogentez e kalon den paour,
'Zo war gein eur wiz eur bas aour.

*

Soubenn an tri zraig :
Dour, holen ha baraig.

*

Tan, dour ha bara zeh
A vez kavet e peb leh.

Tehet ar chas, ar had a lamm ;
Den kaloneg goude 'n emgann.

Va flueg 'laro din e-verr
Petra 'vo gwella da ober.

*

War eur vlevenn em-eus c'hwezet,
Doue a oar peleh eo nijet,
Evidon-me, ne ouzon ket.

War wrahell ed ar raz a lamm,
Ha war wrahell arhant, kraban.

War-lerh ar merher ema 'r yaou,
Biskoaz n'int bet heñvel o-daou.